

การศึกษาดนตรีพื้นบ้านชาติพันธุ์ลาวครั้ง ตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

The Study of Traditional Thai Musical Instrument of Lao Khrung in Area of Tumbol Huay duan Amphoe Dontum Changwat Nakhon Pathom

วรินทร์ มั่งคั่ง

สาขาวิชาดนตรี คีตะมนุชยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
taymusic@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ความรู้ดนตรีพื้นบ้านลาวครั้งร่วมกับชุมชน สร้างรูปแบบในการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้านลาวครั้งและจัดทำฐานข้อมูลดนตรีพื้นบ้านลาวครั้ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนชาวบ้านด้านดนตรีชาวบ้าน ผู้นำชุมชน โดยใช้วิธีการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากคนในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ดนตรีพื้นบ้านชุมชนห้วยด้วนมีการสืบทอดกันมาหลายรุ่นโดยเริ่มจากแคนเดี่ยวประกอบการฟ้อนรำ และพัฒนามาเป็นวงดนตรีแคนวงประยุกต์ นิยมใช้ในงานเทศกาล และพิธีกรรมในงานมงคลต่าง ๆ เครื่องดนตรีพื้นบ้านที่ใช้บรรเลงทำนองหลักคือ แคน และพิน ส่วนเครื่องดนตรีประกอบจังหวะเป็นกลองรำมะนา ฉิ่ง โหม่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ มีการนำเครื่องดนตรีสากลไปประยุกต์ในการผสมวงได้แก่ กลองใหญ่ กลองทรีโอ เบสพร้อมด้วยเครื่องขยายเสียง สำหรับขั้นตอนการแสดงยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีการแสดงไว้แบบโบราณ มีพิธีไหว้ครู ยกครู และบรรเลงเพลงเคารพครูเมื่อเริ่มการแสดงตามลำดับ ในด้านรูปแบบการอนุรักษ์มีความเห็นว่าคนในชุมชนหน่วยงานของรัฐ ประชาชนชาวบ้าน ฯลฯ ต้องให้ความสำคัญและเห็นคุณค่ากับของดนตรีพื้นบ้านชุมชนให้มากขึ้น สร้างกิจกรรมโดยปลูกจิตสำนึกรักท้องถิ่น รักศิลปวัฒนธรรมของชุมชนให้คงอยู่คู่กับชุมชนเพื่อเผยแพร่ต่อไป

คำสำคัญ: ดนตรีพื้นบ้าน, ลาวครั้งตำบลห้วยด้วน, ฐานข้อมูลดนตรีพื้นบ้าน

Abstract

This research aims to study the knowledge of local music Laos-Krung and to make a model for preserve traditional music and to make an electronic data – base. The sample used in this research composed of musical sage villagers, villagers, community leaders. The researcher used the participatory method, studying the documents, collecting the information in the community fieldwork. The research instruments composes of an observation form and interview form. The result showed that local music Laos-Krung in Huay Duan district have been inheriting continuously from the beginning of khan to dancing melody and then it developed into the applied musical band. A Khaen always have played in many festivals including of auspicious rite. The played favorite local musical instrument Laos-Krung have Khaen and Phin, meanwhile the musical instruments rhythm composes of Ram-ma-na Mong Chings chab-leks chab-yais these musical instruments rhythm have also applied to mixed melody band namely Bass-drum trio Bass along with amplifier. The Laos-Krung in Huay Duan musicians could preserve the old traditional performance such as the ceremony to pray to an instructor, the ceremony of showing respects to teachers and the overture when show off. In the respect of model to conservation, the researcher have pondered that the villagers ,officials, sage villagers should much more emphasize the values of local music Laos-Krung in Huay Duan by means of making activities

Keywords: folk music, Laos-Krung, Huay Duan sub-district, folk music database

1. บทนำ

ดนตรีพื้นบ้านเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่มนุษย์ได้ร่วมคิด ร่วมสร้าง เพื่อใช้ประกอบกับวิถีชีวิตของมนุษย์ จนเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง โดยขยายจากกลุ่มดนตรีเล็กๆ สู่ระดับภาคและจังหวัด ดนตรีพื้นบ้านสามารถบอกชาติพันธุ์ของกลุ่มคนได้ว่าเป็นคนที่มีเชื้อสายใด และพื้นที่ใด นอกจากนี้จะบอกถึงเชื้อสายแล้ว เสียงดนตรียังช่วยในการสร้างความรัก ความสามัคคีของกลุ่มในรูปแบบกิจกรรม พิธีกรรม และความเชื่อต่างๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองที่มีการสืบทอดกันมาหลายชั่วคน (พิทักษ์ คชวงษ์, 2542: 52) กล่าวว่าการแสดงดนตรีพื้นบ้านมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชาวบ้าน เพราะดนตรีและการแสดงเป็นสื่อบันเทิงใจของคนในสังคมที่ช่วยผ่อนคลายจากความเหน็ดเหนื่อยในการทำงาน และเป็นเครื่องประกอบในพิธีกรรมทางศาสนาและพิธีกรรมที่เกิดขึ้นแต่ละช่วงชีวิตของชาวบ้านตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

ชุมชนห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ประชากรในชุมชนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายลาวครั้ง มีประชากร 3,625 คน 889 ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ชุมชนมีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ได้แก่ ภาษา การแต่งกาย ประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อต่าง ๆ ที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมา จุดเด่นของชุมชนยังคงมีความรัก ความสามัคคี และร่วมกันสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่อง เช่น การประกอบพิธีได้นำมัน การเลี้ยงปีพ้อเผา ประเพณีแห่ธงสงกรานต์ ฯลฯ ตลอดจนได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องแคนวงประยุกต์ใช้ในการเรียนสอนในโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้เด็กเกิดความรักบ้านเกิด ห่วงแหนมรดกที่ล้ำค่าของท้องถิ่น ดนตรีพื้นบ้านของชุมชนเป็นประเภทแคนวงประยุกต์จึงเป็นที่มีความสำคัญที่อยู่คู่กับชาวลาวครั้งมาโดยตลอด ใช้ในกิจกรรมของชุมชนมาโดยตลอด แต่ด้วยความเจริญทางสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลต่อคนในชุมชน จึงทำให้วัฒนธรรมประเพณีในทุกๆ ด้านเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง บางอย่างเริ่มจะสูญหายไปตามกาลเวลา ประกอบกับเยาวชนรุ่นใหม่ไม่ให้ความสนใจสิ่งวัฒนธรรมเก่า ๆ ของชุมชน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาลักษณะเอกลักษณ์ดนตรีพื้นบ้านตำบลห้วยด้วน เพื่อรวบรวมข้อมูลเป็นความรู้เพื่อใช้ในท้องถิ่นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ดนตรีพื้นบ้านลาวครั้งร่วมกับชุมชน
2. เพื่อสร้างรูปแบบในการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้านลาวครั้ง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาดนตรีพื้นบ้านชาติพันธุ์ลาวครั้ง ตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม มีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

พิทักษ์ คชวงษ์ (2542) ให้ความหมายดนตรีพื้นบ้านว่า เป็นดนตรีที่ชาวบ้านสร้างสรรค์ขึ้นด้วยการร้องหรือบรรเลงโดยชาวบ้านเฉพาะถิ่น มีสำเนียง ทำนองสั้นๆ เรียบง่ายและมีลีลาเป็นของตนเอง

สงัด ภูเขาทอง (2531) ได้ให้ความหมายดนตรีพื้นบ้านจะเกิดขึ้นและพัฒนาในสังคมเกษตรกรรมที่มีลักษณะเศรษฐกิจแบบเลี้ยงตัวเองได้ มีการถ่ายทอดอาศัยด้วยปากต่อปากและจดจำเป็นหลัก

เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี (2538) ให้ข้อมูลวิธีการศึกษาดนตรีพื้นบ้านว่า ต้องศึกษาวัฒนธรรมเชิงดนตรี ได้แก่ ลักษณะเครื่องดนตรี หมวดยุคของเครื่องดนตรี การเทียบเสียง วิธีการบรรเลง นักร้อง นักดนตรี ตลอดจนบทบาทของดนตรีในวัฒนธรรม

บุญเรือง ปาแสนกุล (2558) ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องชุมชนห้วยด้วนว่า ชุมชนห้วยด้วนเป็นหนึ่งในตำบลดอนตูม ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอดอนตูมประมาณ 12 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ดังนี้ ทิศเหนือติดกับตำบลดอนพุทรา ทิศใต้ติดกับตำบลมาบแค ทิศตะวันออกติดกับตำบลดอนรวก ทิศตะวันตกติดกับตำบลห้วยพระ ลักษณะภูมิศาสตร์กายภาพโดยทั่วไปของตำบลห้วยด้วนเป็นพื้นที่ราบ ทั้งยังไม่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์มากเท่าที่ควร มีเพียงผืนที่ดินที่เหมาะสมแก่การเกษตร ส่วนระบบน้ำมาจากกลางชลประทานเป็นสิ่งสำคัญ ในด้านการปกครองตำบลห้วยด้วนแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน คนในชุมชนห้วยด้วนส่วนใหญ่มีเชื้อสายลาวครั้ง รองลงมาเป็นคนไทยและชาวไทยเชื้อสายจีนบ้าง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธเป็นสิ่งสำคัญ ด้านการประกอบอาชีพนั้นประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทั้งการทำนาทำไร่ การปลูกพืชผักสวนครัว นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ในแต่ละหมู่บ้านแต่ไม่ได้ทำเป็นอุตสาหกรรมหลักในครัวเรือนแต่

อย่างไรก็ดี ประชากรของอำเภอห้วยดั่นซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวลาวมีการใช้ภาษาลาวเป็นภาษาพูดสำคัญการติดต่อกันระหว่างเพื่อนบ้านซึ่งเป็นชาวลาว แต่เมื่อมีการติดต่อกับกลุ่มคนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ชาวลาวก็จะมีการใช้ภาษาไทยเป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสาร

วิมล หนูเกื้อ และคณะ (2542) ศึกษาวิจัยเรื่อง การแพร่กระจายของดนตรีอีสานในภาคกลาง กรณีแคนวงประยุกต์ในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพแคนวงประยุกต์ในด้านการประสมวงดนตรีไม่ค่อยแตกต่างกัน เพลงที่ใช้บรรเลงส่วนมากเป็นเพลงตามคำขอของผู้ชมหรือผู้ร่วมเต้นรำ เพลงที่บรรเลงมีทั้งเพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง เพลงสากล เพลงพื้นบ้านและเพลงอีสานแบบดั้งเดิมในอดีตและเพลงที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน

องอาจ อินทเวศ (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ ไทเขิน ไทลื้อและลาหู่ ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่ามี การนำแนวคิดในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของตนมาเผยแพร่ ถ่ายทอดออกมาจากกิจกรรมดั้งเดิม เป็นกิจกรรมรื่นเริงทางดนตรี บทบาทของดนตรีในเชิงอนุรักษ์ทางสังคม สื่อออกมาในลักษณะการบอกเล่าเรื่องราวประเพณีวัฒนธรรมในอดีต การแสดงประกอบนิยามแต่งตัวในชุดพื้นเมืองดั้งเดิม มีการประยุกต์รูปร่างตามสมัยนิยม แต่ยังคงอนุรักษ์รูปแบบการแสดง ภาษา การแต่งกายไว้ได้อย่างดีงาม แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาทางดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ มีการรวมกลุ่มจัดตั้งชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นโดยให้เยาวชนเป็นแกนนำ และมีผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในชุมชน ตลอดจนชาวบ้านในชุมชนเป็นที่ปรึกษา เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้บุคคลภายนอกได้รู้จักอย่างกว้างขวาง มีการบันทึกบทเพลง และทำเป็นเอกสารให้ความรู้ประกอบ มีแผนงานและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ด้านวัฒนธรรมที่ถูกต้องตามหลักประเพณีให้กับเยาวชนในชุมชน และควรมีการจัดชั่วโมงเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรี หรือขับร้องดนตรีชาติพันธุ์ให้กับนักเรียนที่มีเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่

4. วิธีการดำเนินการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากรในการวิจัย คือ ผู้นำชุมชน นักดนตรี ผู้พ่อนรำ ชาวบ้าน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำชุมชนจำนวน 5 คน นักดนตรีจำนวน 5 คน ผู้พ่อนรำ จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง สัมภาษณ์บุคคลจากกลุ่มตัวอย่าง

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ และ โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ

4.3 ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

1. การศึกษาเอกสารและข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจในงานวิจัยร่วมกับชุมชน โดยการนำเสนอเพื่อสืบค้นข้อมูลตำบล ข้อมูลบุคคล ปรากฏด้านดนตรีที่จะให้ข้อมูลความรู้ทางดนตรี ให้ชาวบ้านได้เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย
2. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นร่วมกับชุมชน
3. ดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคล การลงภาคสนาม นำข้อมูลมาสังเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเขียนแบบพรรณนาวิเคราะห์

5. ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาดนตรีพื้นบ้านชาติพันธุ์ลาวครั้ง ตำบลห้วยดั่น อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์งานวิจัย คือ ศึกษาองค์ความรู้ดนตรีพื้นบ้านลาวครั้งร่วมกับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า เมื่อ 60 ปีก่อนดนตรีพื้นบ้านชุมชนห้วยด้วนจะมี 2 ลักษณะคือ บรรเลงแคนเพียงเต้าเดียวประกอบการฟ้อนรำงานแห่งธงสงกรานต์ ส่วนกลองยาวจะใช้ในการขบวนแห่ในงานมงคลต่างๆของชุมชน การตั้งชื่อวงกลองยาวจะตั้งตามชื่อหมู่บ้าน เช่น คณะกลองยาวบ้านกงลาด คณะกลองยาวบ้านห้วยด้วน เป็นต้น ต่อมาผู้สูงอายุที่บรรเลงกลองยาวเริ่มอายุมากขึ้นประกอบกับการเสียชีวิตของคนตีกลองยาว จึงทำให้คณะกลองยาวที่มีในแต่ละหมู่บ้านลดลง เหลือเพียงคณะเดียว คือ กลองยาวคณะขวัญใจกงลาดที่ยังรับงานอยู่ นายจำรอง แป้นทอง มีความสามารถในการเป่าแคน ก็นำแคนไปร่วมเล่นดนตรีกับเพื่อน ๆ ที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน ได้ค่าตอบแทนคนละ 200-300 บาท ต่อ 1 งาน เมื่อมีเจ้าภาพจ้างไปแสดง แต่ละคนจะนำเครื่องดนตรีมาฝึกซ้อมร่วมกันที่บ้านของหัวหน้า และไปแสดงที่ต่าง ๆ ในเมื่อปี พ.ศ. 2527 นายจำรอง แป้นทอง ซึ่งมีเพื่อนรุ่นเดียวกันและผู้อาวโสภได้รวมตัวกันและก่อตั้งขึ้น ชื่อว่า “ขวัญใจกงลาด” โดยนายจำรอง แป้นทอง เป็นคนลงทุน รวบรวมสมาชิกได้ประมาณ 6-8 คน เฉพาะที่เป่าแคนได้ ตีกลองเป็น และได้ก่อตั้งเป็นคณะแคนวงประยุกต์ มีคนเป่าแคน 1 คน กลองยาว 4 ใบ กลองใหญ่ 1 ใบ โดยยกให้นายประยงค์ แสงทอง เป็นหัวหน้าวง นายบุญทรง เหล่าสัมพันธ์ ผู้จัดการวง แล้วรับงานแสดงตามสถานที่ต่าง ๆ ของวัดและหมู่บ้าน หรือในบางครั้งมีเจ้าภาพตามบ้านหาไปแสดง ครั้นเมื่อไปแสดงในขบวนแห่ นายประยงค์ แสงทอง เห็นว่าเสียงแคนไม่ดังพอ จึงได้ใช้วิทยุเทปต่อเข้ากับตัวแคนติดกับเอา เพื่อให้แคนมีเสียงดัง แต่ก็ยังไม่ดังพออีกจึงได้สร้างเครื่องขยายเสียงอีก 1 ชุด ให้ได้ยินเสียงดนตรีทุกชิ้นไปไกล ๆ เสียงดังขึ้น ทำให้ผู้ร่วมงานแห่และนางรำ ได้เต้นและรำกันอย่างสนุกสนานเป็นที่ชอบใจ แคนวงประยุกต์ “ขวัญใจกงลาด” จึงเป็นที่นิยมมากแต่มีเพียงคณะเดียวในหมู่บ้านกงลาด ตำบลห้วยด้วน คนเป่าแคนอยู่ในวัยสูงอายุ คนหนุ่มรุ่นใหม่ก็หายากมีเพียงคนหนุ่ม 2 คน คือ นายครรชิต ใจรักดี เป่าแคนและนายเสนาะ คำแสน ตัดพินแคน ต่อมานายจำรอง แป้นทอง มีตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5 บ้านกงลาด มีความประสงค์ที่จะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยไว้คู่กับหมู่บ้านกงลาด ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2537 นายประยงค์ แสงทอง จึงปรับปรุงแคนวงประยุกต์ โดยเพิ่มสมาชิกคือแคนวง 2 เต้า โดยว่าจ้างนายปรอด แก้วมา เป่าแคนเพลงลูกทุ่งเพิ่มอีก 1 คน เพิ่มกลองใหญ่และกลองยาว และฉาบต่อมาจึงเพิ่มเครื่องขยายเสียงให้มีกำลังวัตต์มากขึ้น ใช้ลำโพงติดกับรถเข็น เมื่อเวลาไปงานในขบวนต่าง ๆ โดยใช้ลำโพงติดกับรถเข็นไปด้วย ให้มีเสียงมากขึ้น ทำให้เป็นที่รื่นเริงใจต่อผู้ได้ยินได้ฟัง งานที่นิยมไปแสดง ได้แก่ งานบวชแห่หน้า, งานทอดกฐิน, งานทอดผ้าป่าสามัคคี งานเจ้าและงานประเพณีแห่งธงสงกรานต์ของบ้านกงลาดจะขาดไม่ได้

เครื่องดนตรีพื้นบ้านของชุมชนห้วยด้วนแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ เครื่องดนตรีพื้นบ้าน และเครื่องดนตรีสากลที่นำมาผสมวงกัน ดังนี้ เครื่องดนตรีพื้นบ้านได้แก่ แคน พิน ใช้สำหรับดำเนินทำนองเป็นหลัก และเครื่องประกอบจังหวะได้แก่ ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง รำมะนา ส่วนเครื่องดนตรีสากลได้แก่ กลองใหญ่ กลองทริโอใช้ในการประกอบจังหวะ และใช้เครื่องขยายเสียงในการเพิ่มความดังและความหนักแน่นของเสียงดนตรีเพื่อความสนุกสนานให้กับนางรำ นิยมไปบรรเลงในงานอุปสมบทแห่งธงสงกรานต์ ออกพรรษา และงานประจำปีเลี้ยงปีพ้อเฒ่า ฯลฯ

ขั้นตอนการแสดงของการแสดงดนตรีพื้นบ้านมีการยึดขนบธรรมเนียมการแสดงดนตรีเป็นลำดับขั้นตอนตามประเพณีไทยโบราณ โดยเริ่มจากหัวหน้าวงทำพิธีไหว้ครู ผู้แสดงในคณะจะต้องมานั่งรวมกันแล้วพนมมือไหว้ครู หัวหน้าวงจะกล่าวคำบูชาครูทางดนตรี เมื่อกล่าวเสร็จ ก็จะเริ่มบรรเลงเพลงบูชาครู ประมาณ 3-4 เพลงจะหยุดซัก 5 นาที หลังจากนั้นจะเริ่มบรรเลงเพลงอื่นๆ ต่อไปจนกว่าการแสดงหรือพิธีกรรมสิ้นสุดลง

เพลงและทำนองรำที่เป็นเอกลักษณ์ประจำในชุมชนลาวลาวครั้ง คือ เพลงไล่วัวขึ้นเขา เพลงนกเอี้ยงเหยียบก้อนหินสี่เ็ด เพลงเหยียบแมงขี้เต่า เพลงพ้อนรำชาวบ้าน และยังบรรเลงในจังหวะรำวง เพลงลูกทุ่ง เพลงสตริง ให้เข้ากับสมัยปัจจุบัน

2. สร้างรูปแบบการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้านชาติพันธุ์ลาวครั้ง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ควรใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนวัดกงลาดเพื่อเผยแพร่ให้กับเยาวชนด้านการปฏิบัติดนตรีพื้นบ้าน และทำพ้อนรำของชุมชน โดยเชิญปราชญ์ชาวบ้านด้านดนตรีมาร่วมสอน ถ่ายทอดและร่วมประเมินผลการปฏิบัติดนตรีของเยาวชน มีจัดการประกวด การแสดงในระดับภายในและภายนอกชุมชนอย่างต่อเนื่อง สำหรับในชุมชนควรมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้าน เพื่อให้ผู้สนใจได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีคณะกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อดำเนินงานการร่วมกันอนุรักษ์ เผยแพร่ พัฒนารูปแบบดนตรีพื้นบ้านลาวครั้ง คนในชุมชนได้ร่วมประเมินการปฏิบัติงาน โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐอย่างเพียงพอ

5. อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้ดนตรีพื้นบ้านลาวครั้งร่วมกับชุมชน พบว่ามีการพัฒนางานดนตรีจากวงกลองยาว และแคนที่ใช้เป่าประกอบการพ้อนรำมาเป็นแคนวงประยุกต์ เพื่อใช้ในพิธีกรรมและประเพณีต่างๆ เครื่องดนตรีพื้นบ้าน คือ แคน และพิณ เครื่องประกอบจังหวะ เบส และชุดเครื่องขยายเสียง เพื่อสร้างบรรยากาศให้สนุกสนานให้ผู้ร่วมงานและเจ้าภาพ เพลงที่เป็นเอกลักษณ์ของลาวครั้งมีทั้งหมด 4 เพลง การบรรเลงแคนวงประยุกต์จะบรรเลงเพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง เพลงร่วมสมัย และเพลงตามคำขอจากนางรำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมล หนูเกื้อ และคณะ (2542) เพลงที่ใช้บรรเลงส่วนมากเป็น เพลงตามคำขอของผู้ชมหรือผู้ร่วมเต้นรำ เพลงที่บรรเลงมีทั้งเพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง เพลงสากล เพลงพื้นบ้านและเพลงอีสานแบบ ดั้งเดิมในอดีตและเพลงที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน

ในด้านรูปแบบการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้านชาติพันธุ์ลาวครั้ง พบว่า นำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนมาเผยแพร่ให้กับเยาวชนโดยเน้นทักษะการปฏิบัติดนตรี และทำพ้อนรำของชุมชน เชิญปราชญ์ชาวบ้านด้านดนตรีมาร่วมสอน ถ่ายทอดและร่วมประเมินผลการแสดงดนตรี จัดการประกวดหรือการแสดงภายในและภายนอกชุมชนอย่างต่อเนื่อง สำหรับในชุมชนควรมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้าน เพื่อให้ผู้สนใจได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีคณะกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อดำเนินงานการร่วมกันอนุรักษ์ เผยแพร่ พัฒนารูปแบบดนตรีพื้นบ้านลาวครั้ง คนในชุมชนได้ร่วมประเมินการปฏิบัติงาน โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐอย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (องอาจ อินทเวศ, 2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ ไทเขิน ไทลื้อและลาหู่ ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่ามี การนำแนวคิดในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของตนมาเผยแพร่ ถ่ายทอดออกมาจากกิจกรรมดั้งเดิม เป็นกิจกรรมรื่นเริงทางดนตรี บทบาทของดนตรีในเชิงอนุรักษ์ทางสังคม สื่อออกมาในลักษณะการบอกเล่าเรื่องราวประเพณีวัฒนธรรมในอดีต การแสดงประกอบนิมิตแต่งตัวในชุดพื้นเมืองดั้งเดิม มีการประยุกต์รูปร่างตามสมัยนิยม แต่ยังคงอนุรักษ์รูปแบบการแสดง ภาษา การแต่งกายไว้ได้อย่างดีงาม แนวทางการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาทางดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ มีการรวมกลุ่มจัดตั้งชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นโดยให้เยาวชนเป็นแกนนำ และมีผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในชุมชน

สรุปผล ดนตรีพื้นบ้านชาติพันธุ์ลาวครั้ง มีลักษณะเป็นแคนวงประยุกต์เพื่อใช้ในงานกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน สร้างความความสามัคคีและความสนุกสนานให้กับชาวชุมชน และรวมไปถึงการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของลาวครั้งให้คงอยู่ในด้านรูปแบบการอนุรักษ์ ใช้อองค์ความรู้ด้านดนตรีพื้นบ้าน เผยแพร่ให้กับโรงเรียนในชุมชน กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน พิพิธภัณฑสถานลาวครั้งในชุมชน โดยมีปราชญ์ชาวบ้าน นักเรียน ครู ผู้นำชุมชน และชาวบ้านร่วมกันวางแผน สร้างรูปแบบกิจกรรม มีการวัดผลและประเมินผลในการจัดกิจกรรม เพื่อให้ได้รูปแบบการอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชาวชุมชนต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาดนตรีพื้นบ้านชาติพันธุ์ลาวครั้ง ตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐมมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวเพลงและทำรำของชาติพันธุ์ลาวอื่นๆ
2. ควรมีการถ่ายทอดบทเพลงและทำรำให้กับเยาวชนเป็นกิจกรรมในหรือนอกหลักสูตร
3. ควรจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นให้กับสถานศึกษา
4. ควรมีการนำบทเพลงที่ได้จากงานวิจัยมาจัดทำเป็นโน้ตเพลงไทยหรือโน้ตสากลและเผยแพร่ต่อสู่สาธารณชน

7. เอกสารอ้างอิง

เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2548). *วิธีการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน*. ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 26. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่:

เชียงใหม่. 87-96.

บุญเรือน ปาแสนกุล. (2558). *ประธานกลุ่มอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายลาวครั้ง*. สัมภาษณ์. 5 มิถุนายน.

บุญทรง เหล่าสัมพันธ์. (2558). สัมภาษณ์. 21 มิถุนายน.

- พิทักษ์ คชวงษ์. (2542). **วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านไทยทักษิณ**. สงขลา: คณะศิลปกรรมศาสตร์.
- วิมล หนูเกื้อและคณะ. (2542). **การแพร่กระจายของดนตรีอีสานในภาคกลาง กรณีแคว้นประยูคต์ในจังหวัด นครสวรรค์**. นครสวรรค์: ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- สังัด ภูเขาทอง. (2531). “เพลงพื้นบ้าน เพลงที่แฝงไปด้วยคุณค่าแห่งความรู้ในอดีต.” **ถนนดนตรี 2** (พฤษภาคม), 52-56.
- สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. (2528). **ดนตรีพื้นบ้านและศิลปะการแสดงของไทย**. กรุงเทพฯ: อรุณสกาลาดพร้าว.
- องอาจ อินทเวช. (2557). “ภูมิปัญญาดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ ไทเขิน ไทลื้อและลาหู่ ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านคู จังหวัดเชียงราย.” **วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่**, ปีที่ 6,3 (มกราคม –กุมภาพันธ์), 107-118.